

N:o 273.

Af Herr G. Haggström: Om vidtagande af åtgärder för hämmande af emigrationen.

Mer och mer tränga sig talrika hopar af Svenska män och kvinnor till våra kuster, för att öfvergifva sitt fädernesland och gå inbillade bättre öden till mötes. Orsakerna till detta sorgliga förhållande kunna vara mångahanda och den förnämsta torde väl vara den näringslöshet, som jordbrukets och öfriga för landet naturliga näringsars betryck tillika med öfversvämningen af utländska fabrikanter förorsakat; men en kraftigt bidragande orsak är otvifvelaktigt den oförsynta *värkning af emigranter*, som under de sednare åren fått fortgå utan kontroll eller hejd. Hvarken Riksdag eller Regering kan (det vet äfven jag) med ett slag tillintetgöra de svårigheter och de olyckliga förhållanden, hvaraf i synnerhet de näringsidkande klasserna i vårt land lida, men, under det statsmagterna böra härpå arbeta, kunna och böra de efter min tanke undanrödja de yttre orsaker och framför allt det hejdlösa värkningssskoj, som i så hög grad påskyndar och förstorar denna utvandring, hvaraf icke allenast hela landet måste lida i en snar framtid, utan ock våra utvandrare i första rummet snart få vidkännas de sorgliga följderna.

Det är härvid icke nog att söka bestraffa de bedrägerier, som af emigrantbefordrarne föröfvas, dels emedan det svikliga förfarandet, genom utlofvandet af fördelar under resan eller efter framkomsten, sällan kan bevisas till fullo och ännu mera sällan blir befradt. De som lida mest tystna i dödens armar eller komma i det betryck, att de visst icke hafva förmåga att i Sverige anställa en i allo otacksam rättgång, och de få, som efter öfverståndna lidanden lyckas att i det främmande landet få sin bergning, bekymra sig föga om några vissa, bland de *många* bedragare för hvilka de varit utsatta. Om man än skärper de lagar vi i detta fall ega, så tror jag icke att man dermed träffar det onda i roten.

För någon tid sedan blefvo två emigrantvärfvare af Häradsrätt dömda, för bedrägliga uppgifter och förespeglingar till utvandrare, den ene till 1 års och den andre till 1 år och 6 månaders straffarbete. Men hvad betyder detta? I de häktades ställe uppstå tjogtals andra, mera förslagna agenter, hvilka ställa sina lockelser och bedrägliga annonser på ett mindre åtkomligt sätt. Så t. ex. har i Norrland en dylik person låtit icke blott i tidningarne utan äfven genom tryckta och i landsocknarne kringspredda tillkännagifvanden inbilla folket, att det kan få fri öf-

verresa till Amerika, genom att *derstädes* med arbete betala resekostnaden, äfvensom att i samma förlofvade land en fond är under bildning för att hjälpa och understödja nödlidande Svenskar. Allt hvad som erfordras för att komma öfver är endast 1 R:dr 50 öre, hvilka böra skyndsamt "för i annat fall får en hvar skylla sig sjelf" till agenten betalas. Detta tillkännagifvande är emellertid så slugt affattadt att, om någon af de många stackare, som bevisligen låtit sig deraf narra, gjort sak deraf, utfärdaren sannolikt kunnat slingra sig undan. En annan person, som för ett tiotal af år sedan afsattes från sin skollärarebefattning, har nyligen emigrerat till Amerika, sedan han med en hufvudagent uppgjort kontrakt att aflemna minst 400 emigranter, för hvilka han skulle erhålla viss betalning per stycke, jemte fri resa för sig och familj till Chicago. Vid detta kontrakt voro fästade följande förbehåll: a) att, om emigrantvärfvaren komme med ett mindre antal än kontraherade 400 emigranter, skulle för hvarje felande afdragas 5 R:dr, och b) att värfvaren deremot skulle erhålla 5 R:dr för hvarje person utöfver de 400. Att värfvaren skulle uppbjuda allt, för att locka så många som möjligt med sig, var naturligt, också hade han vid sin afresa lyckats öfvertala omkring 500 personer att dels följa med, dels komma efter. Hvilken kan undra att, när dylika värfningar tillåtas, ja få så öppet bedrifvas att tryckta plakater derom få i socknarne kring-sändas, hvilken kan undra, att i många trakter vårt arma folk rusar till värfnings-byråerna och de kuststäder hvarifrån fortskaffningen sker?

Jag tror icke att i något annat land råder i detta afseende sådant sjelfsväld som här, och det är lindrigast sagdt förunderligt, att Regeringen icke tagit initiativet och sökt att stäfja ett så förderfligt ofog som emigrantvärfvarne bedrifva utan någon hejd. Ty icke nog med att vi förlora folk, hvaraf vårt land icke har öfverflöd och som dock är ett lands sanna styrka, detta folk är icke det sämsta, utan till stor del af vårt bästa, och det drager dessutom stora summor med sig.

För några år sedan emigrerade blott 2,000 å 3,000 personer från Sverige, under 1868 anses 30,000 hafva utvandrat. Antager man att hvarje utvandrande medfört endast 150 R:dr, så uppstår den betydliga summan af 4,500,000 R:dr R:mt. I år hotar utvandringen att antaga ändå större dimensioner. Under sistlidne höst lærer till våra redan varande talrika värfvare hafva ankommit en betydlig förstärkning från Amerika. På ett enda ställe lära *redan* 5,000 personer vara antecknade för att utvandra under instundande vår.

Skall, under det att i Danmark och andra länder stränga lagar utfärdats mot dylikt skoj, endast den Svenska lagstifningen lemna detsamma fritt spelrum till enskildes och hela landets nackdel?

Jag tror icke att så bör längre ske, utan att Riksdagen bör behjerta denna angelägenhet, förvissad att det är af yttersta vigt, det detta Riksmöte icke går till ända, utan att hafva vidtagit kraftiga åtgärder till hämmande af den lika ovärdiga som förderfliga värfningen af emigranter.

På grund af hvad jag haft äran anföra får jag för min del föreslå, att Riksdagen ville antaga ett lagförslag af hufvudsakligen följande bestämmelser:

- 1:o att hvarje agent eller värfvare för emigrantbolag bör till säkerhet för de förluster, som genom svikliga eller eljest brutna förbindelser orsakas, ställa god och antaglig borgen af minst 10,000 R:dr, som deponeras hos vederbörande myndighet i den ort der agent vill utveckla sin verksamhet;
- 2:o att intet bolag eller enskild person eger använda agenter utom i ändamål att bereda *transportmedel* för sjöresan och med vilkor att detsamma

eller den ifrågavarande personen sjelf eger det fartyg, som erbjudes för öfverfarten;

3:o att intet fartyg, afsedt för befordring af utvandrare, tillåtes afgå med utvandrare, förrän besigtning skett af vederbörande myndighet, och redet kan förete af behörige besigtningmän utfärdadt bevis om fartygets *rymlighet, sjöduqlighet* samt *proviantens* tillräcklighet och sunda beskaffenhet;

4:o att läkare, eller åtminstone välförsest husapothek bör medfölja för hvarje resa;

5:o att ingen i *Statens tjänst* eller vid postkontor, jernvägar och telegrafbyråer anställd person, äfven om dessa sednare tvänne kommunikationer äro af enskild natur, får innehafva emigrantagentur eller tillåtas vid dess kontor eller byråer anslå tillkännagifvanden om agenturer för utvandring; och

6:o att inga tryckta tillkännagifvanden om utvandring och hvad dertill hörer få på landsbygden spridas.

Öfverlemnande jag åt Lag-Utskottet, till hvilket jag anhåller att detta mitt förslag måtte remitteras, att i mitt förslag göra de ändringar och tillägg som troligen komma att tarvas i mitt ofullständiga men välmenta förslag.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Gustaf Heggström.

N:o 274.

Af Herr O. Östling: Om skyldighet för sacri ministerii kandidat att, innan han till prestembetet ordineras, inhemta nödig kännedom om hvad till folkskolans ändamålsenliga skötande erfordras.

Då det onekligen är af stor vigt, att presterna, hvilka genom sitt embete och sin ställning inom församlingarne hafva sig uppdraget att tillgodose folkskolan, äfven besitta kännedom om undervisningens ändamålsenliga meddelande der-